

Далёкае і блізкае дзяцінства

Вёска, залітая сонечным святлом, здаецца нейкім казачным хорамам. Пад яркімі промнямі зімовага сонца зіхаціць і пераліваецца снег. Даўно ўжо зямля не бачыла сапраўднай зімы. Гурбы намяло такія вялізныя, што пешшу напразткі не пройдзеш. А дзетвара гэтаму толькі рада. З горкі на санках з'язджаюць, весяляцца. Бабу снежную зляпілі, ды не адну. Вось дзе шчырая радасць і весялосць. Снег аж парыпвае пад нагамі. Пакрытыя інеем бярозы велічна і нерухома назіраюць за дзіцячай гульні, ветліва ківаюць ім тонкімі бліскучымі галінкамі.

Прыцішана стаяла каля свайго плоту бабка Мар'я і пазірала на дзіцячыя забавы. Мяккая ўсмешка разлівалася па старэчым твары, і вочы свяціліся радасцю і цеплынёй. На памяць усплыло і яе дзяцінства. Даўно гэта было (зараз ёй дзевяноста), а старая памятае ўсё да драбніц. Дзіцячыя гульні яе так зачаравалі, што яна нават страціла адчуванне часу...

У тую зіму тысяча дзевяцьсот сорок першага таксама многа снегу было, і на маразы добра бралася. Але яны, вясковы дзеці, не хаваліся ад марозу, а ў зручны момант стараліся выбегчы, каб пагуляць у сняжкі ды на лёдзе пакоўзацца. Толькі не заўсёды гэта атрымлівалася, бо па вёсцы шныралі немцы. Шукалі фашысты, дзе які кажух адабраць у жыхароў можна, бо самім маразы такія дзівавіжыя былі. Бабка Мар'я была дзесяцігадоваю дзяўчынкай і добра памятае тыя страшныя часы: як маці апошнюю бульбачку марозавую дзецям аддавала, як украдкі слязьмі залівалася, як супакойвала і абнадзейвала. Так неяк дзве зімы перажылі пад немцамі, а ў сорок трэцім пачаліся жахі. Сагналі на досвітку ўсіх вяскоўцаў ў сярэдзіну вёскі, пачалі дзетак ад мацярок адбіраць ды па машынах раскідваць, хлопцаў і дзяўчат раздзяляючы. Патрапіла і Мар'я ў грузавік, і павезлі іх, павезлі на катаванне. Патрапілі дзяўчынкі ў дзіцячы канцлагер у нямецкім горадзе Дэсаў. Зіма там не была такой снежнай і марознай, як на радзіме, але холад пранізваў да касцей. Холадна было ад чужой зямлі, холадна ад калючага ветру, холадна ад чужых галасоў, холаднага ад калючага дроту.

Бабка Мар'я ўздрыганулася, спахапілася, што загледзелася на дзетак і падумала: “У хату ідзі, старая, а то яшчэ змерзнеш ды захварэш. Каму ты тады патрэбная будзеш? Дзеці свае, два сыночкі і дачушка, памерлі даўно, мужа таксама няма на гэтым свеце. Унукі ды праўнукі, занятыя сваімі справамі, наведваюцца зрэдку. Добра, што не забываюць”.

І яна нічога не забывала. Зноў яе думкі панесліся ў мінулае, і такія горыч ахінуў сэрца, што аж самую сябе шкада стала. Усё, што яскрава памятае яна з дзяцінства, – гэта голад, страшныя баракі, нары, галодныя дзеці і смерць. Памятае, як цямнела ўваччу і падала ад непрытомнасці, бо кожны дзень фашысцкія карнікі забіралі дзіцячую кроў, іх кроў.

Цёплыя салёныя слязінкі пакаціліся па ружовай ад нядаўняга марозу шчацэ, бабка Мар'я ціхенька выцерла іх хусцінкай, цяжка ўздыхнула і пайшла корпацца каля печы, каб распаліць дровы і прагрэць хату. Яна зірнула ў акно, заўважыла суседскіх дзяцей, што вярталіся белыя ад снегу дамоў, і зноў паглыбілася ў свае цяжкія думкі. А за акном завывала мяцеліца, адбівалася гулам у коміне, нібы спявала бабцы калыханку і суцяшала старую. Сонца апускалася на захад, яркай чырванню разліваючыся па заснежаным гарызонце. Вёска, зачараваная прыгажосцю марознага вечара, рыхтавалася да казачнай ночы. Першыя зоркі-ліхтарыкі заглядалі ў акенца бабкі Мар'і, віталі яе сваімі ўсмешкамі і нікому не казалі, аб чым яна распявае ім кожную ноч...

Абібак Дар'я Аляксандраўна,
вучаніца VII класа ДУА «Конкавіцкі дзіцячы сад – сярэдняя школа»
Петрыкаўскага раёна